

APSTIPRINU

Latgales industriālā tehnikuma
direktore I. Ostrovska

2022.gada 30.novembrī

**Darba aizsardzības instrukcija Nr. 59
krāsotājam**

1. Vispārīgās prasības**1.1. Nosacījumi krāsotāja darba izpildei:**

1.1.1. vecums	no 18 gadiem
1.1.2. dzimums	tīlņu iekšienes krāsošanā ar lakām un krāsām, kuras satur svīnu, aromātiskos un hlorogļūdeņražus, kā arī liēlgabarīta detaļu krāsošanas darbos slēgtās kamerās ar pulverizatoru, izmantojot minētās lakas un krāsas, nedrīkst nodarbināt sievietes
1.1.3. kvalifikācija	profesionālā apmācība
1.1.4. instruktāžas:	
1.1.4.1. ievadapmācība	stājoties darbā
1.1.4.2. instruktāžas darba vietā	sākotnējā - pirms darba uzsākšanas, atkārtota - ne retāk kā 1 reizi gadā

1.2. Tehnoloģiskā procesa bīstamās zonas:

- 1.2.1. neizolēto elektrisko vadu tuvumā;
- 1.2.2. neiežogoto laukumu tuvumā, kas atrodas augstāk par 1,0 m;
- 1.2.3. mašīnu kustības vietās un ierīču darba zonās;
- 1.2.4. kaitīgo ķīmisko vielu koncentrācijas zonās un vietās, kurās trokšņa līmenis pārsniedz normatīvo;
- 1.2.5. celtna darba zonā.

1.3. Būvlaukuma, darba vietu organizācija:

- 1.3.1. piebrauktuves, ejas uz darba vietām regulāri jātīra un tās nedrīkst aizkraut. Ejās, kuru slīpums ir lielāks par 20°, jāapgādā ar trapiem vai kāpnēm ar margām. Eju uz darba vietām platumam jābūt vismaz 0,6 m, bet to augstumam - vismaz 1,8 m;
- 1.3.2. darba vietas un to pieejas, kas atrodas augstāk par 1,0 m, jānodrošina ar pagaidu iežogojumiem;
- 1.3.3. pārseguma ailām, kas paredzētas iekārtu, lifta, kāpņu laukumiņu u.c. konstrukciju montēšanai, jābūt aizsegtām ar vienlaidus klājiem vai iežogotām;
- 1.3.4. sienu ailes, ja to klājums (pārsegums) ir vienpusējs, jāiežogo, ja attālums no klājuma līmeņa līdz ailes apakšai ir mazāks par 0,7 m;
- 1.3.5. celtniecības atkritumi no ceļamās ēkas stāviem vai sastatnēm jānolaiž pa slēgtām tehnēm, noslēgtās kastēs vai konteineros. Teknes apakšējais gals nedrīkst atrasties augstāk kā 1 m no zemes. Nosviet atkritumus bez teknes atļauts tikai no augstuma, kas nav lielāks par 3 m. Vietas, kur tiek nosvieti atkritumi, no visām pusēm jāiežogo.

1.4. Veselībai kaitīgie un bīstamie darba vides faktori:

- 1.4.1. kaitīgie ķīmiskie faktori (aromātiskie ogļūdeņraži, šķīdinātāji);
- 1.4.2. fiziskā piepūle;
- 1.4.3. laku un krāsu uguns- un sprādzienbīstamība;
- 1.4.4. nelabvēlīgā atmosfēras apstākļu ietekme;
- 1.4.5. iespējams darbs augstumā;
- 1.4.6. instrumentu atskabargas, asas šķautnes un raupjums;
- 1.4.7. nepietiekams apgaismojums darba vidē.

1.5. Kolektīvie un individuālie darba aizsardzības līdzekļi

- 1.5.1. aizsardzības zīmju, brīdinošu uzrakstu izvietošana;
- 1.5.2. pietiekams darba vietas apgaismojums;
- 1.5.3. individuālās aizsardzības līdzekļus izsniedz atkarībā no veicamā darba riskiem.

1.6. Prasības uguns- un sprādziendrošībai:

- 1.6.1. nesmēķēt un nelietot atklātu uguni darba vietā un ugunsnedrošās zonās;
- 1.6.2. regulāri veikt darba vietas uzkopšanu un pastatņu attīrīšanu no celtniecības atkritumiem;

1.6.3. taru jāattaisa un jātīra ar instrumentu, kas izgatavots no dzirksteles neizraisoša materiāla.

1.7. Elektrodrošības prasības:

1.7.2. ekspluatējot elektroinstrumentus ar dubultu izolāciju, jāievēro attiecīgās darba aizsardzības instrukcijas prasības;

1.7.3. aizliegts patstāvīgi remontēt elektroiekārtas un elektroinstrumentus. To drīkst darīt tikai elektromontieris.

1.8. Darba higiēnas prasības:

1.8.1. izpildot apdares darbus ar putekļojošiem vai toksiskiem materiāliem, jāuzliek aizsargbrilles, jāuzvelk respirators. Ja materiāli ir toksiski, rokas jāieziež ar aizsargziedi;

1.8.2. aizliegts darba vietā glabāt pārtikas produktus un ēst. Glabāt produktus un ēst atļauts tikai tam speciāli paredzētā telpā.

1.9. Par konstatētiem iekārtu, ierīču un instrumentu bojājumiem ziņot tiešajam darba vadītājam. Darbu uzsākt tikai pēc trūkumu novēršanas.

1.10. Nekavējoties ziņot tiešajam darba vadītājam, darba devējam vai viņa pilnvarotai personai par nelaimes gadījumu vai situāciju, kura apdraud cilvēka veselību vai dzīvību.

2. Darba aizsardzības prasības, uzsākot darbu

2.1. Uzvilkst spectērpu, sagatavot individuālās aizsardzības līdzekļus un pārbaudīt to darba kārtību. Sakārtot darba vietu, novākt nepiederošus priekšmetus, kas traucē darba izpildi;

2.2. Darba vietā jāpārbauda:

2.1.2. vai apgaismojums ir pietiekams;

2.2.1. izstrādājuma novietojuma un nostiprinājuma pareizību;

2.2.3. sastatņu, pastatņu, steķu u.c. piederumu izturību un drošību;

2.2.2. instrumentu, javas sūkņa un šļūteņu darba kārtību, smidzināšanas pistoles šļūteņu stiprinājumu;

2.2.3. ugunsdzēsības līdzekļu esamību un aizsargiežogojumu darba kārtību.

2.3. Gadījumi, kad nedrīkst uzsākt darbu:

2.3.1. Ja ir bojāti mehanizētie vai nemehanizētie darba rīki, bojāts darba inventārs.

2.3.2. Darba vieta nav pietiekoši apgaismota.

2.3.3. Trūkst vai bojāti kolektīvās vai individuālās aizsardzības līdzekļi.

2.4. Par visiem konstatētajiem iekārtu, inventāra, elektrisko vadu u.c. bojājumiem nekavējoties paziņot tiešajam darba vadītājam. Līdz bojājumu novēršanai turpināt darbu kategoriski aizliegts.

2.5. Neuzsākt darbu, ja ir slikta pašsajūta, reibonis u.tml. Ziņot par to tiešajam darba vadītājam.

3. Darba aizsardzības prasības, veicot darbu

3.1. Aizliegts veikt krāsotāju darbus bez inventāru pastatņu palīdzības vietās, kuras atrodas 1 m un augstāk virs zemes vai pārseguma. Veicot darbus 1 m augstumā un lielākā, jālieto drošības josta un drošības virve, ko piesien pie nekustīga, izturīga priekšmeta.

3.2. Veicot krāsotāju darbus uz kāpņu laidēm, jālieto speciālas pastatnes ar dažāda augstuma balstiem.

3.3. Krāsotāju sīkdarbu izpildei jālieto pieslienamas pārnēsājamas kāpnes ar metāla vai gumijas uzgaļiem atkarībā no grīdas vai pārseguma materiāla.

3.4. Aizliegts veikt izstrādājumu, kas nav nostiprināti, remontu un apstrādi.

3.5. Visi krāsotāju darbi telpās tiek veikti, atverot logus vai izmantojot piespiedu ventilāciju.

3.6. Veicot krāsotāju darbus tilpnēs, jābūt piespiedu ventilācijai.

3.7. Veicot darbu ar pneimatisko instrumentu:

- 3.7.1. pārliecināties par instrumenta darba daļas darba kārtību (smidzinātājstobriņa, sprauslas, smidzinātājpistoles, nošpaktelētās virsmas līdzināšanas ierīces u.c.);
- 3.7.2. pārbaudīt manometra esamību un darba kārtību;
- 3.7.3. uzmanīt, lai šļūtenes nepieskartos trosēm, elektrovadiem;
- 3.7.4. aizsalušas šļūtenes jāatsilda siltā, sausā telpā. Aizliegts šļūtenes atsildīt ar tvaiku;
- 3.7.5. pārtraucot darbu vai atklājot mehānisma bojājumu, jāatslēdz gaisa padeve un jāaiztaisa gaisa ventilis. Aizliegts saliekt vai sasiet mezglā šļūtenes, lai pārtrauktu gaisa padevi;
- 3.7.6. aizliegts patstāvīgi remontēt pneimatisko instrumentu.
- 3.8. Strādājot ar smidzinātājpistoli vai smidzinātājstobriņu, jāpārbauda šļūteņu stiprinājuma drošību.
- 3.9. Prasības darbā ar materiāliem:
- 3.9.1. aizliegts smidzināt krāsas, emaljas un gruntējumu, kas satur svina savienojumus;
- 3.9.2. aizliegts krāsošanai izmantot materiālus, kuru sastāvs nav zināms; aizvietot mazāk toksiskus šķīdinātājus ar toksiskākiem;
- 3.9.3. noņemot veco eļļas krāsu ar ķīmisko paņēmienu, jālieto lāpstiņa ar pagarinātu rokturi. Noņemtā krāsa tiek aizvākta no darba vietas;
- 3.9.4. uz grīdas izlietās lakas, emaljas, šķīdinātājus, citus laku krāsu materiālus nekavējoties jāsavāc ar sausu lupatu vai slauķi. Tīro slaukamo materiālu jāglabā atsevišķi no izmantotā. Izmantoto slaukamo materiālu jāsaliek speciālās kastēs;
- 3.9.5. laku krāsu materiālu liešanu sīkā tarā jāveic vietās, kas apgādātas ar vietējo nosūcošo ventilāciju;
- 3.9.6. krāsas tilpņu, ko lieto, veicot krāsošanu ar otu, svars nedrīkst būt lielāks par 10 kg;
- 3.9.7. eļļas krāsas, lakas jāglabā atsevišķā ugunsdrošā un ventilētā telpā; līmes - hermētiski aiztaisītā tarā 2 m attālumā no apkures sistēmas;
- 3.9.8. skābju šķīdumu jāglabā cieši aiztaisītās pudelēs, kuras tiek ieliktas grozos. Groziem jāstāv uz grīdas vienā rindā;
- 3.9.9. izmantojamo materiālu daudzums darba vietā nedrīkst pārsniegt maiņā vajadzīgo.
- 3.10. Lai iztīrītu laku, krāsu un šķīdinātāju tilpnes, tās iepriekš jāizmazgā un jāiztvaicē.

4. Darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās

4.1. avārija	strādājošajam nekavējoties jāpārtrauc darbs, jāizslēdz darbojošās iekārtas un jāveic nepieciešamie drošības pasākumi;
4.2. nelabvēlīgi atmosfēras apstākļi	pārtraukt darbu, ja sākas negaiss, vēja ātrums pārsniedz 15 m/s, stipri snieg vai līst, ir bieža migla;
4.3. Ugunsgrēks	4.3.1. nepieciešamības gadījumā nekavējoties ziņot ugunsdzēsības dienestam (tāl. 112); 4.3.2. sākt dzēst ugunsgrēku ar darba vietā esošajiem ugunsdzēsības līdzekļiem (ugunsdzēsamo aparātu, smiltīm u.c.); 4.3.3. izsaukt uz ugunsgrēka vietu darbu vadītāju;
4.4. nelaimes gadījums	4.4.1. ja iegūta trauma vai notikusi pēkšņa saslimšana, darbs jāpārtrauc, par notikušo jāziņo tiešajam vadītājam, jāsaņem pirmā palīdzība, bet nepieciešamības gadījumā jādodas pie ārsta; 4.4.2. ja nelaimes gadījums noticis ar citu darbinieku, sniegt viņam pirmo palīdzību, pārtraukt darbu, paziņot par notikušo savam vadītājam (vai iestādes vadībai), nepieciešamības gadījumā izsaukt ātro palīdzību (tāl. 113 vai 112), saglabāt notikuma apstākļus, ja tas nerada briesmas apkārtējiem.

5. Darba aizsardzības prasības, beidzot darbu

5.1. Savākt materiālu pārpalikumus, nolikt tos glabāšanai paredzētajā vietā vai nodot noliktavā.

5.2. Sakārtot darba vietu, notīrīt instrumentus, ierīces un nolikt tos glabāšanai paredzētajā vietā vai nodot noliktavā.

5.3. Novilkt spectērpu un individuālās aizsardzības līdzekļus un notīrīt no tiem no putekļus un netīrumus.

5.4. Veikt higiēnas pasākumus (nomazgāt rokas un seju, bet pēc darba ar putekļainiem un smērējošiem materiāliem nomazgāties dušā).

5.5. Paziņot tiešajam vadītājam par visiem bojājumiem un traucēkļiem, kas radušies vai pamanīti darba laikā.

Sastādīja: darba aizsardzības speciālists _____ S.Naglis